

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.I.35.119/2012/5.szám

A Kúria a dr. András Gergely ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Zámboiné dr. Királdi Klára jogtanácsos által képviselt Nemzeti Adó-és Vámhivatal Közép-magyarországi Regionális Adó Főigazgatósága (alperes címe) alperes ellen adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2011. október 12-én kelt 25.K.32.114/2009/33. sorszámú jogerős ítélete ellen az alperes részéről 37. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Bíróság 25.K.32.114/2009/33. számú ítéletét, és az alperes 2899730435 számú határozatát hatályon kívül helyezi és az alperest új eljárásra kötelezi.

A felek az elsőfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A kereseti és a felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesnél az adóhatóság 2002-2005 évekre személyi jövedelemadó bevallások utólagos ellenőrzését - ennek keretében un. vagyonosodási vizsgálatot - folytatott. Az első fokú hatóság határozatával a felperes terhére 7.041.930 Ft adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg, valamint felszámította annak járulékait (bírság, pótlék). A fellebbezés nyomán eljáró másodfokú adóhatóság 2009. március 18-án hozott 2899730435 számú határozatával a 2002. évi megállapítást elévülés miatt megsemmisítette, a 2003-2005 évekre vonatkozó megállapításokat azonban helybenhagyta. Ily módon az adókülönbözet összege 6.875.038 Ft-ra és járulékaira csökkent. A felperes a különbözet forrásaként az elévülési időt megelőző időszakból származó megtakarítását jelölte meg, melyre nézve a felesége szülei nyilatkozatát csatolta és hivatkozott a Magyar Államkincstárnál vezetett értékpapír számlájára. Az alperes nem fogadta el a fedezet igazolásaként ezen adatokat, mivel a szülők

nyilatkozata túl általános volt, az a megtakarítások összecszerűségét nem tudta bizonyítani, az Államkincstár pedig nem szolgáltatott adatot a számláról, ugyanis ún. „lezárt nyilvántartási számla” esetén erre nincs mód.

A jogerős másodfokú határozattal szemben a felperes keresetet terjesztett elő, melyben egyebek mellett kifogásolta, hogy a vagyonszámla felállításánál nem vették figyelembe forrásként a bankszámláin szereplő összegeket, márpedig forrásként nemcsak készpénz szolgálhat. Kifogásolta az építési kölcsön bevételeként el nem fogadását, noha az szabad felhasználású volt, és készpénzben fel is vették. A Magyar Államkincstárnál lévő értékpapír-számla figyelmen kívül hagyása törvénysértő. A szülők kölcsönével kapcsolatban pedig nem történt meg a tényállás teljes feltárása, az ugyanis tény, hogy kölcsönnyújtás történt, annak csak legfeljebb az összecszerűsége vitatható. Jogsértő volt a ... Biztosítótól származó kártérítés figyelmen kívül hagyása is arra hivatkozással, hogy nem jelent meg a bankszámlán. A felperes által részben tulajdonolt D. Kft-vel kapcsolatos megállapításokat is sérelmezte a felperes, így az E. Kft-től kapott és a D. Kft-nek befizetett összegek kétszeres figyelembevételét (be nem vallott jövedelem - eltitkolt bevételből származó tagi kölcsön). Az eljárás jogszerűségét is vitatta a felperes, mert szerinte az adóhatóság nem vett figyelembe csatolt dokumentumokat, a nyilatkozatokat pedig nem teljes körűen értékelte, illetőleg nem szerzett be olyan adatokat, mely a fedezethiánnyal ellentétes megállapításra vezethetne. Ezért megalapozatlan a határozat, kérte annak hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését.

A felperes a perben több bizonyítási indítványt tett. Magánszakértői véleményt készíttetett S. M. igazságügyi könyvszakértővel, ami a 2001-es év kivételével nem mutatott ki fedezethiányt, és ezt a perben becsatolta, továbbá tanúként kérte meghallgatni feleségét és annak édesanyját, valamint Sz. G-t is. A bíróság a bizonyításnak helyt adott. A családtagokat nyilatkoztatta az utóbbi kb. 10 év családi támogatásairól, ingatlan ügyleteiről, befektetéseiről, Sz. G-t pedig a magánkölcsön nyújtásáról.

A bíróság ennek alapján a felperes keresetét részben alaposnak találta, a 25.K.32.114/2009/33. számú jogerős ítéletével mindkét fokú határozatot hatályon kívül helyezte, és az első fokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Kifejtette, hogy eljárási szabálytalanság történt az alapeljárásban, hiszen a felperes már fellebbezésében jelezte, hogy további, a megállapítás módosítására okot adható bizonyítékai vannak, melyet az alperesnek meg kellett volna vizsgálnia. Ezt nem tette meg, sőt a perben is hiányosan terjesztette fel az iratanyagokat. A bíróság azonban az új eljárást nem alapvetően ezen okból rendelte el, azaz nem a korábban figyelembe nem vett iratok, adatok értékelését írta elő, hanem maga

megállapította a bizonyítási eljárás eredményeképpen, hogy Sz. G-féle kölcsönügylet valóban létrejött.

A bíróság álláspontja szerint ugyancsak nem vitatható, hogy a feleség szülei támogatták a felperesi családot a B... utcai lakás eladási és a P... utcai lakás vételára közötti különbözettel. Nem találta a bíróság az érdemi döntését akadályozó kizáró oknak, hogy bizonyos tények csak a bírósági eljárásban tisztázódtak, álláspontja szerint ettől az ügy érdemében eldönthető volt. Az új eljárás elrendelésére csak azért volt szükség, hogy az elfogadott új adatokra tekintettel az első fokú hatóság állítson fel új vagyonszerűleget és ehhez képest állapítsa meg, van-e forráshiány, ha igen, akkor mekkora összegű. A bíróság a személyesen eljáró felperesnek 100.000 Ft perköltséget ítélt meg.

A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, kérte a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján az ítélet hatályon kívül helyezését és új, a jogszabályoknak megfelelő *határozat* hozatalát, azaz a kereset elutasítását. Jogszabálysértésként megjelölte a Pp. 206. § (1) bekezdését, álláspontja szerint ugyanis iratellenesen történt a bizonyítékok értékelése és sérült az ítélet indokolásával szembeni jogszabályi elvárás is. Hivatkozott az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban Art.) 109. § (3) bekezdésére, mely szerint becslés esetén az adózónak kell igazolnia hitelt érdemlő adatokkal, hogy a becslés alapján megállapított adóalap nem reális. Ilyet a felperes nem tudott igazolni a bíróság által elfogadott két tétel vonatkozásában. Nem írható terhére mulasztás, figyelemmel a hivatkozott okiratok keltezésének idejére, csatolására és dátumára. Figyelemreméltó az is, hogy a kölcsönszerződések már a vizsgálat megkezdése után készültek, és azokról 2008. év végéig a felperes nem is tett említést. Ellentmondásos adatok szerepelnek a kölcsönszerződések és a közjegyzői tanúsítványok tartalmában, az átvételi elismervények pedig nem elégítik ki a teljes bizonyító erejű magánokirat követelményét. A bíróság kirívóan okszerűtlenül értékelte ezen iratokat, még a tanúvallomás tartalma fényében is. Figyelmen kívül hagyta a bíróság, hogy a kölcsön nyújtója maga nyilatkozta, hogy nem a saját pénzét adta kölcsön, de a forrás eredetét, azaz a kölcsönnyújtó kilétét nem nevezte meg üzleti titokra hivatkozva. A forrás tényleges rendelkezésre állása tehát kérdéses.

A szülői támogatás tekintetében továbbra sem bizonyított a pénzáttadás, e ponton az ítélet még azt sem tartalmazza, hogy mire alapozta döntését. Az ítélet indokolása tehát nem felel meg a Pp. 221. § (1) bekezdés szerinti követelményeknek. Fontos szempont, hogy a felperes már csak akkor hivatkozott a nagy összegű kölcsönre, amikor megismerte a számára nem kedvező adóhatósági megállapításokat, ezzel megsértve az együttműködési

kötelezettséget, továbbá az adóalap téves megállapítását kétséget kizáróan alátámasztó bizonyítékot nem terjesztett elő. A perköltség megállapítása is jogszerűtlen, az ügyben jogi képviselő ugyanis nem járt el, és kirendelt szakértő sem volt. E körben csupán arra terjed ki az ítélet indokolása, hogy a feleség nevére szóló ügyvédi számlát nem fogadja el a bíróság, de ezt meghaladóan a perköltség megállapításának jogalapja és összezszerűsége tekintetében jogszabályi hivatkozás és indokolás nincs.

A felülvizsgálati kérelemmel szemben előterjesztett ellenkérelmében a felperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Kifejtette, hogy a tényállás-tisztázás becslés esetén is az adóhatóság kötelessége. A másodfokú eljárásban már rendelkezésre álltak a magánkölcsönnel kapcsolatos információk, tehát azt figyelembe kellett volna venni. Megalapozott a szülői kölcsönrel kapcsolatos ítéleti megállapítás is. A bíróság az adatokat okszerűen mérlegelte, és a felülvizsgálati eljárásban nincs mód felülmérlegelésre, továbbá nem jogszerűtlen a perköltség megállapítása sem. Az előzetes tájékoztató, ügyvédi tanács beszerzése, szakértői vélemény készítése költséget jelentett a felperes számára.

A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.

Az Art. 109. § (1), (3) bekezdés értelmében: „Ha az adóhatóság megállapítása szerint az adózó vagyongyarapodásával és az életvitelére fordított kiadásokkal nincs arányban az adómentes, a bevallott és a bevallási kötelezettség alá nem eső, de megszerzett jövedelmének együttes összege, az adóhatóság az adó alapját is becsléssel állapítja meg. Ez esetben - figyelemmel az ismert és adóztatott jövedelmekre is - az adóhatóságnak azt kell megbecsülnie, hogy a vagyongyarapodás és az életvitel fedezetül a magánszemélynek milyen összegű jövedelemre volt szüksége.”

„A becsléssel megállapított adóalaptól való eltérést az adózó hitelt érdemlő adatokkal igazolhatja, egyebekben pedig az eljárásra az e fejezetben foglalt rendelkezések az irányadók. Az adóhatóság az adózó által előadott tények, adatok valóságtartalmát az adómegállapításhoz való jog elévülési idejét megelőző időszakra vonatkozóan is vizsgálhatja, ha az adózó állítása szerint vagyongyarapodásának forrása ezen időszakban keletkezett.”

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a fentiekben rögzített tényállás alapján megállapította, hogy az alperesi jogerős határozatot a felperes kereset számos okból támadta, ebből az első fokú bíróság kettőt talált megalapozottnak. Maga az ítélet is úgy fogalmaz, hogy a „kereset részben alapos”. Ugyanakkor az ítélet nem szól arról, hogy a két alaposnak talált kérelmen túl a többit miért nem tekinti annak, azaz lényegében azokra nincs megindokolt döntés. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a felperes e körülményt a

felülvizsgálati eljárásban nem kifogásolta. Megállapítható továbbá az is, hogy az elsőfokú bíróság nem azzal adta vissza új eljárásra az ügyet, hogy a rendelkezésre álló adatok, csatolt dokumentumok, új bizonyítékok alapján az adóhatóság döntse el, hogy a felperes által hivatkozott kölcsönügylet fedezetet jelenthetett-e akár részben vagy egészben a forráshiányra, hanem lényegében a tanúvallomások alapján a bíróság a szülői illetőleg Sz. G-től kapott kölcsönöket tényként, bizonyítotttnak fogadta el, és az új eljárásra csupán egy matematikai átszámolás miatt volt szükség, nem pedig a tények adóhatóság általi újra- értékelése, mérlegelése céljából.

A Kúria szükségesnek tartja rögzíteni, hogy jelen adóeljárásban az adóhivatal becslési eljárást alkalmazott. Amennyiben a becslési eljárás alapján valószínűsített adóalapot az adózó vitatja, az adózónak kell hitelt érdemlő bizonyítékokkal alátámasztania, hogy a megállapított adóalap nem reális. Amennyiben az adózó a forráshiányát kölcsönre hivatkozással kívánja bizonyítani, akkor az adóhivatalnak joga és egyben kötelessége is a kölcsön forrását ellenőrizni, azt vizsgálni, hogy a releváns időben a megjelölt összegű kölcsönt a kölcsönadó valóban nyújtani tudta-e. Tény jelen ügyben, hogy a Sz. G-től származó kölcsönre a felperes csak a másodfokú eljárásban a fellebbezés kiegészítése kapcsán hivatkozott, de annak elbírálására a másodfokú hatóságnak még lehetősége lett volna. A hatóságnak az ilyen esetben törvényes és célszerű eljárást le kellett volna folytatnia annak tisztázása céljából, hogy a felperes forráshiányát részben vagy egészben ellensúlyozni tudja-e az általa hivatkozott kapott kölcsön. Ezt az adóhivatal a tényállás tisztázási kötelezettsége keretében nem tette meg, ezért a másodfokú határozat nem megalapozott. A kölcsön forrásának vizsgálatát nem pótolhatta az első fokú bírósági eljárásban történt tanúmeghallgatás.

Ennél fogva a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdésére tekintettel az első fokú jogerős ítéletet, valamint az alperesi határozatot hatályon kívül helyezte, és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. Az új eljárás keretében az alperesnek meg kell vizsgálnia a felperes által a fellebbezés kiegészítésként előterjesztett dokumentumokat, hivatkozásokat, adatokat a Sz-féle kölcsön vonatkozásában, azt érdemben kell elbírálnia és ennek ismeretében kell meghoznia az új másodfokú határozatot.

A felek az első fokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján maguk viselik.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentességére figyelemmel a költségmentesség alkalmazásáról

szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. február 14.

**Dr. Hajnal Péter sk. tanácselnök, Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet
sk. előadó bíró, Huszárné dr. Oláh Éva sk. bíró**